

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 26 mars 1936 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beräkningen i vissa fall av pension åt lärarinna med delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt.

I en till riksdagen avlåten, den 28 februari 1936 dagtecknad proposition, nr 104, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen förordat, utfärda bestämmelser i fråga om beräkningen av pension åt lärarinna, som utträtt ur lärarinnornas pensionsanstalt men senare ånyo vunnit delaktighet i anstalten.

Lärarinnornas pensionsanstalt är en pensionsinrättning av livränteanstalts karaktär, vilken har till ändamål att bereda pensioner åt den kvinnliga lärarpersonalen vid statsunderstödda enskilda läroanstalter. För anstalten gäller ett av Kungl. Maj:t fastställt reglemente av den 23 december 1910 (nr 145 s. 4) med däri sedermera, bland annat genom kungörelse den 18 juni 1926 (nr 246), vidtagna ändringar.

Reglementet innehöll i sin ursprungliga lydelse bestämmelse om att lärarinna, som på grund av att hon upphört att hava sådan anställning, varmed följde delägarskap i pensionsanstalten, måst utträda ur anstalten, förlorade rätten till pension, svarande mot förut erlagda avgifter, och icke kunde återfå denna rätt även om hon åter erhöle anställning, som medförde delägarskap i anstalten; dock att lärarinnan skulle äga att, 30 dagar efter till anstaltens direktion gjord anmälan, utbekomma av henne själv eller av vederbörande läroanstalt för henne erlagda avgifter jämte ränta efter 3 $\frac{1}{2}$ procent.

Genom oförmälda kungörelse den 18 juni 1926 hava nya stadganden tillkommit av innehåll att lärarinna, som avgår från befattning, med vilken är förenad skyldighet att tillhöra pensionsanstalten, efter avgången icke må erlägga pensionsavgift men — utom för visst undantagsfall — kvarstår såsom delägare i anstalten med bibehållen rätt till pension svarande mot erlagda avgifter. Sistnämnda stadganden hava i tillämpningen ansetts icke avse lärarinnor, som på grund av de äldre bestämmelserna frånträtt sin delaktighet i pensionsanstalten redan före den 1 juli 1926, då kungörelsen den 18 juni 1926 trädde i kraft.

År 1928 väcktes av *revisorerna* för granskning av lärarinnornas pensions-

anstalts räkenskaper och förvaltning förslag i syfte att lärarinna, som på grund av de ursprungliga bestämmelserna i reglementet för lärarinnornas pensionsanstalt måst utträda ur pensionsanstalten men sedermera på grund av ny anställning vid statsunderstödd enskild läroanstalt åter vunnit delaktighet i anstalten, skulle vid avgång med pension få tillgodoräkna jämväl den tidigare delaktigheten och därunder erlagda avgifter.

I ett år 1931 till Kungl. Maj:t avgivet förslag angående inordnande av lärarinnornas pensionsanstalt i *statens pensionsanstalt* uttalade sig jämväl sistnämnda anstalt för vidtagande av åtgärder i det av revisorerna angivna syftet.

I häröver den 12 oktober 1931 avgivet utlåtande föreslog *skolöverstyrelsen*, att lärarinna, vilken på grund av bestämmelserna i reglementet för lärarinnornas pensionsanstalt enligt dess ursprungliga lydelse måst utträda ur pensionsanstalten och återfått egna avgifter men sedermera erhållit anställning, som medfört delägarskap i anstalten, skulle återfå rätten till pension, dock att pensionen skulle minskas på det sätt, som enligt försäkringsteknisk beräkning motsvarade de restituerade pensionsavgifterna, såvida icke dessa åter inbetalades jämte ränta.

Statskontoret förklarade sig i utlåtande den 19 maj 1933 icke hava något att erinra emot skolöverstyrelsens sålunda framlagda förslag.

Frågan om ändring i här berörda hänseende av reglementet för lärarinnornas pensionsanstalt har sedermera fått vila i avbidan på vidare beredning av spörsmålet om lärarinnornas pensionsanstalts inordnande i statens pensionsanstalt.

I en den 14 december 1935 dagtecknad skrift har *centralstyrelsen för flick- och samskoleföreningen* hos Kungl. Maj:t hemställt, att frågan om ändring i nu förevarande syfte av reglementet för lärarinnornas pensionsanstalt måtte upptagas till avgörande oberoende av ett eventuellt inordnande av denna pensionsanstalt i statens pensionsanstalt.

Statens pensionsanstalt har tillstyrkt, att föreskrifter i ämnet måtte utfärdas oberoende av frågan om ett inordnande i anstalten av lärarinnornas pensionsanstalt.

Föredragande *departementschefen* har tillstyrkt, att förevarande spörsmål upptages utan avvaktan på ett avgörande av spörsmålet om en sammanslagning av de båda pensionsanstalterna. Beträffande den närmare innebörden av den ifrågasatta förmånen för det fall, att vederbörande lärarinna med stöd av bestämmelserna i reglementet för lärarinnornas pensionsanstalt enligt dess ursprungliga lydelse återfått den del av avgifterna, som erlagts av henne själv eller för henne av vederbörande läroanstalt, har departementschefen i enlighet med vad skolöverstyrelsen föreslagit ansett sig böra förorda, att lärarinnan må äga möjlighet att genom inbetalning av de restituerade avgifterna jämte i särskild ordning bestämd ränta erhålla pension, svarande mot samtliga erlagda avgifter.

Erforderliga bestämmelser i ämnet hava ansetts böra träda i kraft den 1 juli 1936 och tillämpas endast i fråga om delägare, som tidigast från och med nämnda dag erhåller pension från lärarinnornas pensionsanstalt.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förvarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 26 mars 1936.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Lindgren, Lindley*, Bjurström, Ström i Lidköping*, Ehrnberg, Swartling och Bodin;

från andra kammaren: herrar Leffler, Paulsen*, K. A. Westman*, Andersson i Falkenberg*, Carlsson, Severin, Elmroth* och Andersson i Lindome.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.